

Totto

Kotiseutuyhdistys
Rovaniemen Totto ry

Totto ry, 75 vuotta

Turvallinen ja luotettava, perinteessä ja nykyajassa

Kehittämispäivä 20.10.2025, toimintasuunnitelmaluonnos käsitelty hallituksen kokouksessa 27.11.2025 ja käsitellään yhdistyksen syyskokouksessa 7.12.2025.

Kannen kuvat: Navetan kattotalkoot, Kulttuurikahvila 9.5., Sadonkorjuumarkkinat

TOIMINTASUUNNITELMA 2026–2028

Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n toimintasuunnitelma 2026 -2028

1. TOIMINTAPOLITIikka

Yhdistyksen sääntöjen 2 §:n mukaan yhdistyksen tarkoituksena on kotiseutuhengen ylläpitäminen ja kotiseututietoisuuden lisääminen, kotiseutukulttuurin vaaliminen ja edistäminen sekä rakennusperinnön vaaliminen.

Toiminta-ajatus

Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n toiminta-ajatuksena on tehdä Rovaniemen keskustassa ja haja-asutusalueen kylissä aktiivisesti ja verkostoituen kestävää kotiseutu- ja perinnetyötä, joka ylläpitää peräpohjalaista kotiseututietoisuutta ja ylisukupolvista yhteisöllisyyttä. Yhdistys tukee kulttuurihistoriallisesti suojeltujen rakennusten ja ympäristöjen säilyttämistä sekä niiden kestävää hyödyntämistä. Yhdistys vahvistaa yhteistä rovaniemeläistä identiteettiä tuomalla esiin kotiseuturakkauden ja perinteiden merkityksen ihmisten hyvinvoinnille. Yhdistys huomioi toiminnassaan kestäväen kehityksen periaatteet.

Yhdistys omistaa Rovaniemen kotiseutumuseon Pöykkölässä sekä Uulan myllyn ja myllypirtin Sinetässä. Rovaniemen kotiseutumuseo, perinteen ja kulttuurin osallistava elämys- ja kohtaamispaikka, tarjoaa ympärivuotisesti menneisyyden lumoa arvokkaassa museomiljöössä Kemijoen rantamaisemassa ja haastaa Totto-aktiiveja kiinnittämään erityistä huomiota asiakaskunnan muuttumiseen. Kotiseutuyhdistys kutsuu kaikenikäisiä mukaan harrastamaan ja talkoilemaan.

Koko vuodenkierron ajan museomiljöö on yleisötapauhtumien lisäksi erityinen esittävän taiteen, kokousten, juhlien, työpajojen ja koulutusten pitopaikka. Kokemisen arvoisia ovat pakkastalvi, hankikantokevät, jäidenlähtö ja luonnon herääminen, keskiyön aurinko, sadonkorjuu, ruskan väriloisto, ensilumi ja joulukaamos.

KOTISEUTURAKKAUS

- yhteisöllisyys
- talkootyön arvostaminen

TASA-ARVO

- luottamus
- avoimuus

KEHITTÄMISTAHTO

- rohkeus
- yhteistyö
- yhteisvastuu

Asiakkaamme

Asiakaskunta on muuttumassa, kun museokävijöiden omakohtaiset kokemukset ja tietämys talonpoikaisaikakaudesta ovat vähenemässä. Matkailijat osoittavat lisääntyvää kiinnostusta aitoon peräpohjalaiseen kulttuuriin. Muistelujen lisäksi ja niiden sijaan on ilmennyt kasvavaa kiinnostusta kotiseutumuseon miljöön lämpimään ja rauhoittavaan tunnelmaan, kokoelmiin, rakennusperinteeseen ja entisajan elämäntapaan. Muutoksen vuoksi on tärkeää järjestää asiakkaille mahdollisuuksia osallistua ja pyrkiä tuottamaan heidän toiveitaan vastaavia osallistavia kohdekokemuksia. Kohdekokemus syntyy kotiseutumuseon omaleimaisista ja vetovoimaista palveluista sekä koettavissa olevasta toiminnan kulttuurista ja vuorovaikutuksesta.

Keskeisimpiä asiakasryhmiämme toiminnan kehittämisen nykyvaiheessa ovat paikalliset kaikenikäiset ihmiset ja erityisesti lapsiperheet. Julkisille ja yksityisille työ- ja muille yhteisöille, ryhmille sekä koti- ja ulkomaisille matkailijaryhmille kehitetään tuotteistettuja ryhmäpalveluita. Rovaniemen kansainvälisen matkailun vahva kasvu tuo mahdollisuuksia asiakaskunnan kasvulle. Nuorten ja työikäisten mukaan saaminen talkoo- ja vapaaehtoisyöhön on haaste ja edellyttää toimenpiteitä. Kouluyhteistyö ja museokasvatus ovat myös tärkeitä kehitettäviä toimintamuotoja.

Yhteistyöverkostot

Kotiseutuyhdistys on Suomen Kotiseutuliiton ja Suomen museoliiton yhteisöjäsen. Yhdistys toimii läheisessä yhteistyössä ja saa museaalista osaamista Lapin maakuntamuseon asiantuntijoilta.

Suomen Kotiseutuliitto on kotiseututyön keskusjärjestö, kansalaisjärjestö ja valtakunnallinen edunvalvoja. Liiton tulevaisuusnäyn mukaan suomalaisten paikallisyhdistysten tehtävä on tarjota kestävä ja uudistuva kotiseutu kaikille asukkaalleen. Kestävän kehityksen mukainen ajattelu tarjoaa museoille uusia tapoja esitellä kokoelmia ja tavoittaa yleisöä. Kestävä ajattelu tuo myös tuoreita lähestymistapoja kokoelmien hoitoon, talouteen ja yhteisöllisyyteen. Kestävä toiminta voi parantaa myös paikallismuseon resurssien käyttöä, pitkäjänteisyyttä, sosiaalista vastuuta, innovaatioita ja luovuutta. Paikallisten ominaispiirteiden ja sosiaalisten verkostojen vaaliminen ja kestävä kehittäminen – kotiseututyö – tukee sosiaalista, kulttuurista, ekologista ja taloudellista kestävyyttä. Jatkuvuus on myös tärkeä osa elinympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

Suomen museoliiton Strategia 2026 johdattaa kohti maailmaa, jossa museoiden ainutlaatuinen rooli elinvoiman, sivistyksen ja hyvinvoinnin lähteenä tunnustetaan. Strategia keskittyy kolmeen teemaan: Museot sivistyksen ja hyvinvoinnin lähteenä; Museot elinvoimana ja elämyksinä; sekä Osaava ja houkutteleva museo. Toimintaympäristömme on ennennäkemättömässä murroksessa. Tiukentuva talous, epävarma maailmantilanne, sekä

tarve osaamisen vahvistamiselle haastavat museoalaa. Kaikki tämä ohjaa meitä keskittymään oleelliseen ja tekemään valintoja.

Lapin maakuntamuseo on alueellinen vastuumuseo, jonka toimialueena on Lapin maakunta pois lukien Tornionlaakso, Kemin seutu sekä saamelaiden kotiseutualue. Perustehtävänä on toimialueen kulttuurihistoriallisen ja luonnontieteellisen aineiston keruu, tallentaminen ja tutkimus. Esine-, valokuva-, arkistoaineisto- ja luonnontieteelliset kokoelmat ovat tutkijoiden ja muiden kiinnostuneiden käytettävissä. Henkilökunta vastaa alueen historiaan, rakennusperintöön, kokoelmiin, kulttuuriin, arkeologiaan ja luonnontieteisiin liittyviin kysymyksiin. Alueellinen vastuumuseo toimii muutenkin asiantuntijaorganisaationa.

Lapin Metsämuseon kanssa tehdään yhteistyötä, esimerkiksi Sadonkorjuumarkkinoiden järjestämisessä. Uusia yhteistyökuvioita etsitään.

Kotiseutuliiton, museoliiton ja maakuntamuseon ohella yhteistyöverkostoa on tiivistetty Rovaniemen kaupungin kulttuuritoimen, Lapin korkeakoulujen, Lapin koulutuskeskus REDUn ja muiden perus- ja toisen asteen koulujen sekä Rovaniemen seurakunnan, Vapaaehtoistyönkeskus Neuvokkaan, eri yhdistysten ja yritysten kanssa. Rovaniemen kylien kanssa on käynnistynyt merkittävää yhteistyötä. Merkittävä yhteistyön muoto on tiedottamisen lisääminen Rovaniemen kaupungin verkkosivuilla. Edellä mainituista yhteistyötahoista erityisesti Rovaniemen seurakunnan ja MIELI, Rovaniemen seudun mielenterveys ry, Rovaniemen Neuvokas -yhdistyksen kanssa tehty laaja käytännön yhteistyö useiden tapahtumien järjestämisessä on noussut tärkeään asemaan. Näiden tahojen tuoma ammatillinen osaaminen ja mittava talkootyöpanos on erittäin tärkeä Totto ry:lle myös tulevaisuudessa.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kotiseutuyhdistyksen säännöissä yhdistyksen kotipaikaksi ja toimialueeksi on määritelty Rovaniemi, johon kuuluvat ydinkeskustan lisäksi haja-asutusalueen kylät. Kylien elinvoiman lisäämiseksi on jo vuodesta 2019 lähtien tehty hankepohjaista yhteistyötä kyläyhdistysten, yrittäjien, järjestöjen, kyläaktiivien eri viranomais tahojen kanssa. Tarkoituksena on peräpohjalaiseen perinnekulttuuriin ja luontokohteisiin liittyvien kehittämiskokonaisuuksien valmistelu.

Kotiseutuyhdistys on perustettu vuonna 1951 ja se on aloittanut museotoimintansa vuonna 1957. Rovaniemen kotiseutumuseon rauhallinen ja arvokas kulttuuriympäristö sijaitsee Pöykkölässä Kemijoen varrella 3,5 kilometrin etäisyydellä kaupungin keskustasta. Runsas esineistö ja kokoelmiin perustuva perusnäyttely tarinoineen yhdessä 2,5 ha:n miljöön ja 17 rakennuksen kanssa edustavat 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alkupuolen peräpohjalaista talonpoikaiskulttuuria. Kokoelmat koostuvat erityisesti kalastukseen, karjatalousvaltaiseen maatalouteen, metsästykseseen ja poronhoitoon liittyvästä esineistöstä. Myös ruokataloudessa ja käsitoissa tarvittua esineistöä on saatu runsaasti talteen. Museoalueen luontoympäristöä suojeltavine kasveineen pidetään kunnossa.

Yhdistyksellä on arkistossaan merkittävä äänitekokoelma, jota säilytetään Lapin maakuntamuseon arkistossa. Yhdistyksen omia nauhoitteita 1950- ja 1960-luvulta on digitoituna noin 50 tuntia. Uusimpana kokoelmassa on Kotimaisten kielten keskuksen Suomen

kielen nauhoitearkistosta keväällä 2019 käyttöön hankittu 50 tunnin murreäänitteiden kokoelma. Vanhimmat nauhoitteilla puhuvat henkilöt ovat syntyneet 1870-luvulla ja tallennukset on tehty 1960-luvun alussa.

Museoesineet ja valokuvat on saatu Rovaniemen alueelta ja niitä halutaan edelleen saada lahjoituksina. Niiden luettelointitietoja on alettu siirtää digitaaliseen muotoon yhteistyössä Lapin maakuntamuseon kanssa. Museorakennukset, esineistö, äänitekokoelma ja valokuvat haastavat yhdistystä järjestämään erilaisia näyttelyitä ja tapahtumia sekä lisäämään digitaalisuutta kestävän kotiseutu- ja perinnetyön hengessä saavutettavuuden lisäämiseksi.

3. KOTISEUTUYHDISTYKSEN TOIMINNAN STRATEGISET LINJAUKSET VUOSILLE 2026–2028

1.Toteutamme toiminta-ajatusta ja arvolupauksia kaikessa toiminnassamme. Rovaniemen kotiseutumuseo on peräpohjalaista kotiseututietoisuutta edistävä perinteeseen ja kulttuuriin osallistava elämys- ja kohtaamispaikka, joka tarjoaa menneisyyden lumoa arvokkaassa museomiljöössä. Asiakkaiden kohtaamisissa on tärkeää pyrkiä tuottamaan heidän toiveitaan vastaava kohdekokemus. Kohdekokemus syntyy kotiseutumuseon omaleimaisista ja vetovoimaisista palveluista sekä koettavissa olevasta toimintakulttuurista ja vuorovaikutuksesta talousarvion puitteissa.

2.Tavoitteenamme on kestävä talous. Yhdistyksen toiminta ja sen kehittäminen edellyttävät aina kestäväällä pohjalla olevaa taloutta. Yhdistyksen maksuvalmius ja vakavaraisuus pidetään sellaisessa kunnossa, että yhdistys kykenee suoriutumaan sitoumuksistaan hyvin niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Talouden toteutumisen seuranta raportointineen sekä taloudenhoidon ja varainkäytön valvonta ovat keskeinen osa yhdistyksen normaalia toimintaa. Yhdistyksen varainhankintaa ja yhteistyösuhteita tulee vahvistaa. Pidemmällä tähtäyksellä tavoitteena on palkata vähintään osa-aikaiseksi yhdistyksen työntekijäksi tulosvastuullinen palveluvastaava hoitamaan palvelumyyntiin liittyviä tehtäviä yhdistyksen oman tulorahoituksen lisäämiseksi. Tavoitteen edistämiseksi palkataan kesäksi 2026 työntekijä hoitamaan palveluvastaavan työtä.

Museorakennusten korjausrahastoa käytetään rahaston säännön mukaisesti, mutta rahastoa pyritään mahdollisuuksien mukaan myös kartuttamaan, jotta käytettävissä olisi tulevaisuudessakin hanketoiminnan edellyttämä omahoito-osuus.

3. Kyläyhteistyöhön tarvitaan jatkuvuutta. Rovaniemen keskustan alueella ja haja-asutusalueen kylissä yhteistyössä korkeakoulujen ja oppilaitosten sekä kylätoimikuntien, maaseutuyritysten, matkailuyrittäjien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on tavoitteena kehittää kulttuurimatkailupolkuja, mikä tarkoittaa tuotteistettujen kotiseutu- ja perinnetyön tapahtuma- ja ohjelmapalvelukokonaisuuksien sekä markkinoinnin kehittämistä. Kotiseutuyhdistyksen sekä kylien väliseen ja keskinäiseen yhteistyöhön ja tapahtumien ajalliseen koordinointiin tarvitaan kyläyhteistyöryhmän tukea. Työ sopeutetaan käytössä olevien resurssien mukaan.

4. Digitaalisuutta tarvitaan lisää. Yhdistyksen digitaalista markkinointiviestintää kehitetään. Varmistetaan Totto-aktiivien osaaminen digitaidoissa ja viestinnän perustaidoissa. Palvelumuotoilu, digitaalisten järjestelmien kehittäminen ja elämysteknologiat ovat tärkeitä uusien palveluiden kehittämisessä ja markkinointiviestinnässä. Tekoälyn hyödyntämistä pyritään ottamaan haltuun ja lisäämään digitaalisessa toiminnassa.

5. Totto-aktiivien yhteinen kehittämisspäivä nostaa esiin kehittämistarpeita. Toiminnan suunnan ja tulosten arvioimiseksi toteutetaan vuosittain strategioiden lukukinkerit. Samalla johtokunnan, toimikuntien ja jaosten sekä muiden toimijoiden työtä, työnjakoja ja toimintatapoja yhtenäistetään ja tiivistetään tiedonkulun parantamiseksi ja yhdistyksen asettamien strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

6. Vapaaehtoistoimijat ovat yhdistystoiminnan perusta. Yhteydenpitoa yhdistyksen jäsenistöön ja talkoolaisiin tiivistetään. Uusien vapaaehtoisten rekrytointia tehostetaan viestinnän keinoin sekä tukemalla ja mentoroimalla jokaista uutta talkoolaista alusta alkaen. Aktiivisten tottolaisten palkitsemisesta ja kiittämisestä huolehditaan. Totto ry:n kummit on uusi ja tärkeä vapaaehtoisten toimijoiden tukiryhmä.

7. Yhteistyöverkostot lisäävät mahdollisuuksia. Tapahtumatuotannossa niin Sadonkorjuumarkkinoilla kuin monissa muissakin kotiseutumuseon ympärivuotisissa tapahtumissa on Rovaniemen Neuvokkaan ja Rovaniemen seurakunnan sekä Rovaniemen kaupungin kanssa tehtävä yhteistyö erittäin tärkeää. Korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tehtävä opiskelija- ja hankeyhteistyö ovat suuri voimavara yhdistyksen toiminnalle. Opiskelijoiden harjoittelut, opinnäytetyöt ja tapahtumia tukeva opetuksen integraatio palvelevat museon toimintaa ja kehittämistä.

4. YHDISTYKSEN ORGANISAATIO, TYÖNJAKO JA TEHTÄVÄT

Organisaatio

Hallituksen, palkattujen työntekijöiden ja toimikuntien välillä vallitsee rakentava yhteistyösuhde eri toimenpiteiden rajapinnoilla. Hallitus on määrittänyt työntekijöiden tehtäväkuvat ja työnjaon. Hankkeisiin nimettyjen työntekijöiden tulee keskittyä hankkeen tavoitteiden mukaiseen työhön ja raportoida niistä. Erityisesti tulee huomioida yhteistyötahojen, kuten Lapin yliopiston, Lapin ammattikorkeakoulun sekä REDU:n aktiivinen rooli sekä niiden mahdollistama resurssi palveluiden ideoijina, kehittäjinä ja toteuttajina.

Yhdistyksen puheenjohtaja käyttää kaikkiin työntekijöihin nähden työnantajan työnjohto-oikeutta ja –velvollisuutta. Kyläyhteistyöryhmä tukee kylien yhteistyön koordinoititehtävän hoitamista ja vastaa kylien yhteistyön jatkuvuudesta, pysyvyydestä ja kehittämisestä. Kotiseutuyhdistyksen organisaatio on kuvattu kuviossa 1. Organisaation ja sen toimivuuden tulee olla jatkuvan arvioinnin kohteena.

Kuvio 1. Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n organisaatio

Päätöksenteko

Yhdistyksen päätöksenteossa keskeistä on, että toimikunnat, toimikuntien ryhmät ja hallituksen talousjaos valmistelevat yhdistyksen strategisten linjausten pohjalta alustavasti vastuualueensa toimenpiteet, arvioivat niiden budjettivaikutukset ja tuovat ne toimintasuunnitelma- ja talousarvioprosessin aikana hallituksen päätettäväksi. Syyskokouksen hyväksyttyä toimintasuunnitelman ja talousarvion hallitus määrittelemiään tehtäviä varten nimeää toimikunnat. Toimintavuoden alussa toimikunnat suunnittelevat toimikunnille määriteltujen tehtävien konkreettisen toteutuksen ja myönnettyjen määrärahojen käytön hallitukselle tiedoksi ja tarvittavia toimenpiteitä varten. Toimintavuoden aikana toteutamme toimintasuunnitelmaan kirjattuja suunnitelmia yhdessä sopimiemme toimintaperiaatteiden ja arvojen ohjaamina.

Konkreettinen toteutus

Kunkin toimikunnan, hankkeen, tapahtuman järjestelytoimikunnan ja työntekijän vastuualueelle kuuluvat työprosessit tulee pääsääntöisesti itse hoitaa alusta loppuun eli suunnittelusta, kustannusarvioista ja tuotto-odotuksista toteutukseen, tiedottamiseen ja arviointiin. Erityisesti toimintojen rajapinnoilla ja viestinnässä on tarpeen hyödyntää keskinäistä asiantuntemusta. On tärkeää, että kullekin toimikunnalle määrätään tarkasti vastuuhenkilö tai vastuutaho, josta tiedotetaan sisäisesti.

Toton koko toimintaa ohjaa hallituksen vuonna 2024 hyväksymä ns.häirintäasiakirja. Sen mukaan epäasiallista kohtelua ja häirintää ei hyväksytä missään tilanteessa. (LIITE: "Hyvän yhteishengen luominen" - yhteinen asiakirja kaikille tottolaisille)

Palautetta antaessamme on painopisteen oltava kohteliaassa ohjaamisessa ja oikean toimintatavan esille tuomisessa arvojemme mukaisesti. Näissä keskusteluissa negatiivisen arvioinnin asemesta haemme positiivisia kehittämisratkaisuja ja osoitamme myönteistä kehittämisen suuntaa.

Ulkoisessa viestinnässä, esim. lehtitiedotteet ja artikkelit, julkaisut, kotisivut, Facebook ja Instagram, on viestinnän laadun eli sisällön ja huolletun kieliasun varmistamiseksi hyvä

tarkistuttaa teksti kotiseutuyhdistyksen sisäistä asiantuntemusta hyödyntäen.

Organisaation kaikilta tasoilta asioita tuodaan hallitukselle tiedoksi ja tarvittaessa hallituksen päätettäväksi. Yhdistyksen sisäiseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukselliseen tiedonkulkuun on kiinnitettävä erityistä huomiota tavoitteiden ja tulosten saavuttamiseksi.

Hallitus

Tehtävät:

- Valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan ja kutsuu sihteerin kalenterivuodeksi kerrallaan.
- Nimeää avukseen toimikuntia ja tarvittaessa muita toimielimiä määrittelemään tehtäviä varten sekä määrittää toimihenkilöiden ja työntekijöiden tehtäväkuvat, työnjaon ja työnjohto-oikeudet.
- Hoitaa tehtäviään sääntöjen (2§ ja 3 §) tarkoituksen ja tavoitteiden sekä yhdistyksen arvojen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.
- Tehtävänä on strategisen johtamisen, ohjauksen ja operatiivisen päätöksenteon ohella yhdistyksen talouden parantaminen ja saattaminen kestäväälle pohjalle yhdessä hallituksen talousjaoksen ja toimikuntien kanssa.
- Tukee toiminnallaan ja päätöksillään yhdistyksen toiminta-ajatuksen ja tarkoituksen toteutumista.
- Hallitus yhdessä hallituksen talousjaoksen kanssa suorittaa vuosittain riskikartoituksen kehittyvän toiminnan ja kestäväen talouden voimavarojen kehittymisestä ja riittävydestä.
- Edistää talkootyön kehittymistä vuosikellossa olevan kahdeksan vuodenajan ohjelman mukaisesti.
- Huolehtii hankkeiden suunnittelusta ja museopalvelujen kehittämisestä hallituksen talousjaoksen kanssa.
- Järjestää kerran vuodessa kehittämispäivän, jossa arvioidaan toimintasuunnitelman ja talousarvion toteutumista sekä tuodaan esille tulevien vuosien kehittämistarpeita.
- Hallitus vastaa toimintasuunnitelman, investointisuunnitelman ja talousarvion laadinnasta toimikuntien valmistelun pohjalta.
- Laatii toimintakertomuksen ja valmistelee tilinpäätösmateriaalin.
- Valmistelee kokousasiat kevät- ja syyskokousta varten.
- Rakentaa yhteistyöverkostoja ja edistää hanketoimintaa ympäröivän yhteiskunnan kanssa.
- Tehostaa jäsenhankintaa henkilö- ja kannattajajäsenten määrän kasvattamiseksi sekä huolehtii yhteydenpidosta jäsenistöön.
- Huolehtii työntekijöiden ja talkooväen rekrytoinnista, talkooväen listojen ylläpitämisestä ja talkoista tiedottamisesta, mm. yhdistyksen kotisivuilla.
- Vastaa aktiivisten tottolaisten palkitsemisesta.
- Tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja yhdistyksen tarkoitusta koskevissa asioissa.
- Pitää yllä kotiseutuhenkisten toimijoiden tukiryhmää, Totto ry:n kummeja ja kehittää toimintaa.

Hallituksen talousjaos

Hallituksesta jaoksen jäseninä ovat hallituksen puheenjohtaja, sihteeri ja yksi jäsen. Lisäksi jaokseen nimetään yksi hallituksen ulkopuolinen jäsen kullekin seuraavalle neljälle vastuualueelle: taloushallinto, taloudenhoidon sisäisen valvonnan, hanketoiminta sekä

varainhankinta ja yhteiskuntasuhteet. Kokonaisjäsenmäärä on siten seitsemän henkilöä.

Hallituksen talousjaoksen tehtävät:

- Taloushallinto
 - o yhdistyksen taloudenhoidon strategisten linjausten valmistelu ja niiden toteutumisen seuranta - talousarvion valmistelu ja talousarvion toteutumisen seuranta
 - o tilinpäätöksen valmistelu
- Taloudenhoidon sisäinen valvonta
 - o yhdistyksen taloudenhoidon, varainkäytön ja maksuliikenteen sisäinen valvonta
- Hanketoiminta
 - o hankerahoituksen hakemiseen liittyvät valmistelutehtävät
 - o hankeohjausryhmätoiminnan organisointi ja hankehallinnon ohjaus
 - o yhteydet korkeakouluihin ja muihin oppilaitoksiin (hankekummit kumppaneiksi korkeakouluihin ja oppilaitoksiin)
- Varainhankinta ja yhteiskuntasuhteet
 - o yhdistyksen oman varainhankinnan organisointi
 - o Totto ry:n kummien toiminta yhdistyksen talouden vahvistamiseksi
 - o yleiset yhteiskuntasuhteet

Kiinteistötoimikunta

Tehtävät:

- Suunnittelee, ohjaa toteutusta ja valvoo museorakennusten ja museoalueen korjaus- ja kunnostustöitä, ympäristön siisteyttä sekä opasteita, sisääntulokylttejä ja kasvillisuutta.
- Valmistelee kolmen vuoden investointi- ja hankintasuunnitelman kustannusarvioineen resurssitarpeiden ja toteuttamismahdollisuuksien arvioimiseksi.
- Selvittää museorakennusten ja museoalueen arkkitehtuuria, tilaa ja uusia käyttötarkoituksia yhdistyksen strategisten linjausten suuntaisesti yhdessä hallituksen ja muiden toimikuntien kanssa. Perinnekasvitarha ja museoympäristö kuuluvat museoalueen hoitoon.
- Tekee yhteistyötä Museoviraston, Lapin maakuntamuseon ja Lapin Ely-keskuksen kanssa museoalueen ja museorakennusten kunnostamisessa. Toimikunta myös valmistelee korjaus- ja kunnossapitoavustusten hakemista.
- Kerää ja arkistoi kunnostus- ja historiatiedot One Driveen.
- Huolehtii kiinteistön kuntoa koskevista tarkastuksista sekä vastaa henkilö- ja paloturvallisuudesta.
- Tutustuttaa kesätyöntekijät pelastussuunnitelmaan, ensiapuvalmiuteen ja sammuttimien käyttöön ennen töiden aloittamista.
- Järjestää tottolaisille ennen museon kesäkauden alkua alkusammutuskoulutuksen yhteistyössä Lapin pelastuslaitoksen kanssa.

Toimenpiteet	2026	2027	2028
Paloilmoitinjärjestelmän uusiminen puovirakennukseen, mikäli Museovirasto myöntää avustuksen	x		

Venehuoneen pärekaton uusiminen Lapin Elyn myöntämällä 50 % avustuksella	x		
Savusaunan joenpuoleinen seinän pystyлаudoitus tuppilaudoilla Lapin Elyn myöntämällä 50 % avustuksella	x		
Kala-aitan hirsikehikon vahvistaminen sisäpuolelta, asentamalla nurkkiin pystytuot kannattamaan kattoa, koska hauras hirsirunko ei kestä katolle kertyvää lumikuormaa. Työ vaatii restaurointialan osaajaa. Vesikaton puhdistus tippuneista lehdistä ym roskista vuosittain.	x		
Patoveneen pärekaton uusiminen		x	
Puovin loisteputkivalaisimen uusiminen paloturvallisuussyistä.		x	
Pihan puoleisen vilja-aitan päätyseinän pystyлаudoitus tuppilaudoilla ja maalaus punamullalla		x	
Luhtiaitan rungon oikaisu ja vesikaton puhdistus roskista vuosittain sekä pihan puoleisen päädyn pystyлаudoitus tuppilaudoilla ja maalaus punamullalla		x	
Pirtin rossipohjan kunto selvitettävä kuvaamalla, korjaussuunnitelman laadinta, vaatii erityisosaamista		x	
Rakennusten seinänvierustojen niitto useaan kertaan kesällä sekä tarvittava maanpinnan muotoilu, jotta katolta tuleva vesi ei lahota alinta hirsikertaa.	x	x	x
Myllypirtin tontin heinän niitto kesäisin.	x	x	x
Myllypirtin tontilla olevan puimakoneen päälle tulee rakentaa pysyvä katos. (Haetaan avustusta Kylien kehittämissäätiöltä.)		x	
Uulan myllyn pärekaton uusiminen, voisikohan tähän saada avustusta Kylien kehittämissäätiöltä tai Peräpohjolan Leaderista?			x
"Museoympäristön luontoarvot" hankkeen päätyttyä, työtä jatketaan samoilla ohjeilla, jotta alue ei pääse uudelleen rehevöitymään rikkakasveilla.	x	x	x
Hyysikän tuohikaton puhdistus lehdistä ym roskista vuosittain.	x	x	x

Toton omistamien ajettavien koneiden varastorakennuksen hankinta esim laivakontti.	x		
Savuhormien nuohoaminen	x	x	x
Käsisammuttimien käyttäminen huollossa	x	x	x
Heinäladonpärekaton väliaikainen korjaus navetan katosta puretulla <u>aumamuovilla</u>	x		
Mårdin aitan vesikaton aumamuovin tilalle kolmiorimahuopakatto <u>navetan vesikatosta säästyneillä tarvikkeilla</u>	x		

Talkooporukka ja asiantuntijaryhmä:

Tehtävät:

- Organisoii ja toteuttaa hallituksen määrittelemät museorakennusten, museoalueen ja ympäristön korjaus- ja kunnostustyöt. Ammattityön tarve lisääntyy.
- Hoitaa toiminnan tarpeiden mukaiset yleistalkoilut, ml. liikenteenohjauksen. - Valmistele omalta osaltaan yhdistyksen vuosittaiset tapahtumat.
- Pitää huolta talkooväen yhteisöllisyyden kehittämisestä sekä motivaation ja innostuksen säilyttämisestä, esim. hyvällä tunnelmalla, hyvällä tarjoilulla sekä rantasaunan käytöllä.

Perinnekasvitarha- ja museoympäristöryhmä

Tehtävät:

- Toteuttaa perinnekasvitarhan perustamisen, maataislajien kasvatuksen, tallennuksen ja säilytyksen, perinnekasvien nimeämisen ja kortistoinnin, kasvisadon hyödyntämisen museon kesä- ja syystapahtumissa, opastettujen museokierrosten tarjonnan sekä perinnekasvikoulutuksen järjestämisen yleisölle.
- Huolehtii näkyvyydestä ja perinnekasvitarhan ja museoympäristön teeman markkinoinnista yhteistyössä viestintätoimikunnan kanssa.
- Toimii asiantuntijajaksena viljelyyn liittyvässä hankesuunnittelussa ja kokoelmatyössä.
- Hankkii talkooväkeä ja yhteistyötahoja yhdessä toimikuntien ja hallituksen kanssa.
- Tarkkailee museoympäristön kasvillisuuden tilannetta.

Kotiseutumuseon perinnekasvitarhan toimintasuunnitelma vuodelle 2026

Steiner-koululaiset tulevat kylvämään ohraa keväällä ennen koulujen päättäjäisiä. He tarvitsevat tilaa pellolta noin 7x7 metriä. Palstan vuokra on 150 euroa.

Yhteistyötä Eduron kanssa jatketaan. Eduro varaa palstatilaa vihanneksien ja perunan viljelyyn.

Viljelypalstoja vuokrataan halukkaille, palstan koko noin 5x5 metriä. Palstan vuokrahinta on 35 euroa/kpl. Lähes kaikki, jotka viljelivät kesällä 2025, haluavat jatkaa vuokraamista myös tulevana kasvukautena.

- Palstat peruslannoitetaan ja muokataan viljelykuntoon. kasteluvetenä on jokivesi. Palstaviljelijöiden tulee noudattaa seuraavia ehtoja: luonnonmukaisen viljelyn periaatteet
 - kasvatetaan vain yksivuotisia kasveja
 - edellytys on, että palsta hoidetaan asianmukaisesti, esimerkiksi poistetaan rikkaruohot
 - palstalle mahdollisesti tuotavista taimista edellytetään, että niiden alkuperä on selvitetty
 - sato korjataan ajallaan
- Huhtikuussa järjestetään puutarha-aiheinen kulttuurikahvila, aiheena ajankohtaiset puutarhanhoitoon liittyvät aiheet. Museon perinnekasvitarhan omalla palstalla viljellään tulevana kesänä perunaa ja ryvæssipulia. Toukokuussa palstaviljelijöille järjestetään infoilta, jossa sovitaan mm.käytännön järjestelyistä. Kesän aikana pyritään saamaan lisää talkoolaisia hoitamaan kasvitarhaa, perenna-aluetta ja kesäkukkia. Kastelut ja rikkakasvien kitkentä ovat talkoolaisten aputoista tärkeimpiä. Osallistutaan herukoiden poimintaan yhdessä emännistön kanssa. Osallistutaan Sadonkorjuumarkkinoiden järjestelyihin.

Kokoelmatoimikunta

Tehtävät

- Toteuttaa museokokoelma- ja käyttökokoelmatyön, kokoelmien hoidon, kartuttamisen, luetteloinnin, niihin liittyvät kyselyt ja niitä koskevan tiedon tuottamisen.
- Totto ry:n asiakirja-aineiston arkistointi hyödyntäen Lapin maakuntamuseon asiantuntemusta.
- Perusnäyttelyn ylläpito ja niiden kunnosta ja siisteydestä huolehtiminen, vaihtuvien teemanäyttelyiden tuottaminen.
- Kiinteistötoimikunnan talkooporukan kanssa järjestää museon ja museoalueen kevät- ja syyssiivoustalkoot.
- Huolehtii, että esine- ja muut lahjoitukset tapahtuvat kokoelmatoimikunnan kautta.
- Valvoo kokoelmatyöhön liittyviä hankkeita
- Käsikirjaston ylläpito.

Kokoelmatoimikunnan toimintasuunnitelma seuraavalle kolmelle vuodelle

Toimenpiteet:

	2026	2027	2028
Perusnäyttelyiden ylläpito ja kehittäminen	X	X	X
Kokoelmaesinealuettelon digitalisointi			

Renki-järjestelmän avulla edellyttäen, että saadaan siihen määräraha	X		
Jatketaan salin tekstien uusimista, minkä jälkeen uusitaan pirtin tekstit	X		
Annikin kamarin varastokomeron järjestäminen	X		
Kertyneen arkistomateriaalin arkistointi	X	X	X
<u>Yhdessä kiinteistötoimikunnan kanssa käydään läpi</u> <u>heinälatojen ja venehuoneen esineistö</u> Kirppukyltin uusiminen	X X	X	
Kokoelmatoimikunta vastaa pääasiallisesti koululaisvierailuista	X	X	X

Viestintätoimikunta

Viestintätoimikuntaan kuuluvat sen puheenjohtaja sekä kotisivujen ylläpitäjä sekä jäsensihteeri. Toimikunta huolehtii, että Rovaniemen kotiseutumuseon tiedot ovat ajantasaiset sekä sen omissa että ulkopuolisissa tiedotuskanavissa. Viestintätoimikunnan tehtävä on myös vaalia yhdistyksen ja kotiseutumuseon hyvää julkisuuskuvaa.

Viestintätehtäviä hoitaa pääasiassa viestintätoimikunnan puheenjohtaja.

- toimii tiiviissä yhteistyössä Toton kotisivujen ylläpitäjän kanssa
- ylläpitää Rovaniemen kotiseutumuseon sosiaalista mediaa Facebookissa ja Instagramissa
- kotisivut, Facebook ja Instagram toimivat digitaalisina markkinoijina
- huolehtii vakiintuneiden käytänteiden mukaan tapahtumailmoitukset Uusi Rovaniemi - lehden menovinkkipalstalle ja Lapin Kansan seuratoimintapalstalle
- vastaa tapahtumien tekstien valmisteluista ja esitteistä
- lähettää ilmoituksia julkaistavaksi Rovaniemen kaupungin tapahtumakalenterissa - vastaa Sadonkorjuumarkkinoiden tiedottamisesta yhteistyössä markkinoiden järjestelytoimikunnan kanssa.
- huolehtii Jouluvaelluksen tiedottamisesta Rovaniemen seurakunnan, MIELI Rovaniemen seudun mielenterveys ry:n ja Rovaniemen Neuvokkaan kanssa

Yhdistyksen hallituksen sihteeri lähettää kotisivujen ylläpitäjälle tiedot uusista henkilövalinnoista sekä toimintasuunnitelmat ja -kertomukset syys- ja kevätkokousten jälkeen. Sihteeri tiedottaa myös museon talonmiehelle häntä koskevista hallituksen päätöksistä.

WhatsApp-ryhmä, Museon sisäinen viestintäryhmä

Ryhmässä viestitään ajankohtaisista muistettavista tai muuten kaikkia museon toimijoita koskevista juoksevista asioista.

Muut WhatsApp-ryhmät

Yhdistyksen eri toimikuntien jäsenet viestittävät keskenään omissa WhatsApp-ryhmissään. Niitä on kokoelmatoimikunnalla, emännistöllä, kiinteistötoimikunnalla, perinnepuutarharyhmällä ja lisäksi eri tarpeisiin perustetuilla talkoolaisryhmillä.

WhatsApp- somekuvat - ryhmä

Toimikunnat lähettävät WhatsApp- TOTTO-somekuvat-ryhmälle kuvia omasta toiminnastaan lyhyillä selityksillä varustettuina. Kuvia käytetään tiedottamiseen ja mainostamiseen museon sosiaalisessa mediassa. Näin tieto yhdistyksen monipuolisesta toiminnasta tulee myös ulkoisen viestinnän käyttöön.

Museon valokuvat

Kotiseutuyhdistyksen ja - museon toiminnasta otettuja valokuvia varten on olemassa Microsoftin One Drive-tiedosto, jonne tallennetaan kuvia Toton keskeisimmistä vuotuis tapahtumista eri vuosilta. Kuvien yhteyteen tulee kuvaajan nimi sekä kuvausaika, kuvauskohde ja tilaisuus, jos ne ovat tiedossa. Kuvia käytetään kotisivuilla, Facebookissa, Instagramissa ja yhdistyksen julkaisuissa.

Totto-kalenterin teema päätetään vuosittain. Pyritään löytämään vuoden 2027 kalenterille uusi tekijäjoukko entisen lopetettua työnsä. Totto-kalenteri on arvostettu ja tehokas ulkoisen viestinnän väline, joka perinteisenä ja odotettuna jokavuotisena tuotteena antaa hyvän kuvan yhdistyksestä. Kotiseutumuseon lisäksi kalenteria myydään Rovaniemen kaupungin Osviitta-palvelupisteessä sekä Tiedekeskus Arktikumissa.

Totto-tuotteet

Jatketaan aikaisempien Totto-julkaisujen, ja muiden Totto-tuotteiden kuten korujen myyntiä sekä kotiseutumuseolla että eri tapahtumissa.

Kotiseutumuseon esittelyt ja opastukset

Museovieraat voivat halutessaan tilata maksullisen museoesittelyn tai varsinaisen museo-opastuksen. Museoesittelyn voi tehdä kuka tahansa Toton aktiivitoiminnassa mukana oleva henkilö. Varsinaiset museo-opastukset hoituvat Rovaniemen matkailuoppaiden auktorisoitujen oppaiden toimesta.

Yhteydenpitoa jäsenistöön hoitaa viestintätoimikuntaan kuuluva jäsensihteeri, joka laatii yhdessä yhdistyksen puheenjohtajan kanssa jäsenkirjeen, joka lähetetään uuden vuoden alussa jäsenille.

Vuotuiset tiedotteet yhdistyksen toiminnasta

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja laativat tiedotteen yhdistyksen ja museon toiminnasta neljä kertaa vuodessa. Tiedotteet julkaistaan yhdistyksen kotisivulla.

Julkaisutoimikunta

Hallitus nimesi vuonna 2025 julkaisutoimikunnan valmistelevaan Totto XXII -julkaisua. Toimikunnan tavoite on saada julkaisu valmiiksi painokuntoisena kesän 2026 aikana. Julkaisusta suunnitellaan myös mahdollista nettiversiota. Julkaisun rahoitusta on tarkoitus hankkia talousjaoksen avulla niin, että sen taitto- ja painatuskustannukset olisivat mahdollisimman vähän rasittamassa Totto ry:n omaa taloutta.

Ansiomerkkitoimikunta

Hallituksen vuonna 2026 nimeämä ansiomerkkitoimikunta valmistelee juhluvuoden kunniaksi anottavat ansiomerkkiesitykset.

Emännistö

Tehtävät:

- Vaalii ja säilyttää peräpohjalaista perinneruokakulttuuria painottaen lähiruokaa, omien puutarhatuotteiden hyödyntämistä ravintolatoiminnassa sekä itse valmistettujen ruokatuotteiden tarjoamista asiakkaille.
- Huolehtii yhdistyksen kahdeksan vuodenajan yleisötilaisuuksien tarjoilujen suunnittelusta, hinnoittelusta, valmistamisesta ja tarjoiluista talkootyönä. Tämän lisäksi tuotteistettujen ryhmäpalvelujen tilaukset sovitaan ja hoidetaan erikseen catering-palveluina.
- Rekrytoi uusia aktiivisia talkoolaisia mukaan emännistöön toiminnan lisääntyessä.
- Kehittää vanhan talonpoikaisen elämänmuodon kahdeksan vuodenajan viitekehyksessä teemaruokailuja ja teemakahviloita ottaen huomioon eri asiakasryhmät, esim. lapset ja nuoret.
- Emännistön virkistyspäivästä toivotaan vuotuista hyvinvointipäivää kaikille.
- Verkostoitumista ja yhteistyötä eri organisaatioiden kanssa jatketaan, esim. Neuvokas, Rovaniemen seurakunta, Lapin Martat ja Lapin koulutuskeskus REDU:n ravintola- ja catering-ala.
- Hankeasia etenee.
- Opiskelijayhteistyötä REDU:n kanssa lisätään.
- Emännistön toiminnan historia menneiltä vuosilta on kerätty muistelujen avulla.
- Sadonkorjuumarkkinoiden ruuanmyynti on ulkoistettu vuodesta 2025 alkaen. Totto ry:n emännistö hoitaa edelleen makkaran, kahvin ja leivonnaisten myynnin.

Saunavastaava ja hänen varamiehensä:

Tehtävät:

- Huolehtii saunapalvelujen käytännön toteutuksesta saunan varausjärjestelmän mukaisesti.
- Kemi-yhtiön saunan kunnon ylläpito ja saunapalvelujen kehittäminen.
- Perinnesaunan merkityksellisyyden ylläpitäminen: perinteisyys, yhteisöllisyys, terveysvaikutukset, yleisöpalvelu, asiakastytyytyväisyys

Kyläyhteistyöryhmä

Kyläyhteistyöryhmä koostuu palvelujaan kehittävien kylien ja kotiseutuyhdistyksen edustajista. Yhteistyöryhmän asettaa hallitus. Yhteistyöryhmän tehtävänä on toimia kylien kehittämistyön ohjausryhmänä ja tukea kylien yhteistyön koordinoitua. Kyläyhteistyöryhmä tukee kylien yhteistyön koordinoitutehtävän hoitamista ja vastaa kylien yhteistyön jatkuvuudesta, pysyvyydestä ja kehittämisestä.

Totto ry:n talkoolaisten vastuuvuorot

Päivystysjärjestelmä

Talkooväki vastuunjaon mukaisesti osallistuu kahdeksan vuodenajan yleisö- ja kylätapahtumien suunnitteluryhmiin ja toteuttaa tapahtumissa sovitut osuudet. Osan vastuuhenkilöistä tehtävinä vuorollaan on kotiseutumuseon tilauspalveluista vastaaminen. Maksuliikenteen hoito sekä kassakirjan pitäminen ja käteisrahan pankkiin vieminen on nimettyjen henkilöiden vastuulla. Vastuuhenkilö vastaa yhdistyksen puhelin- ja sähköpostiliikenteestä sekä huolehtii sisäisestä tiedottamisesta.

Talonmies

Talonmies osallistuu eri tapahtumien ja tilaisuuksien järjestelyihin oman työsopimuksensa mukaisesti, minkä lisäksi talonmies osallistuu järjestettäviin talkoisiin. Toiminnan kasvaessa ja kehittyessä talonmiehen työolosuhteisiin, työehtoihin, työvälineisiin ja työn sisältöön kiinnitetään huomiota ja tarvittaessa puutteet korjataan.

5. TOIMINTASUUNNITELMAN KÄSITTELY JA HYVÄKSYNTÄ

Toimintasuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty hallituksen kokouksessa 27.11.2025. Sitä ennen yhdistyksen toimikunnat ja jaokset ovat valmistelleet omat osuutensa. Hallitus on päättänyt esittää toimintasuunnitelman edellä olevassa strategisessa muodossa 7.12.2025 pidettävälle yhdistyksen syyskokoukselle hyväksyttäväksi.

Syyskokouksessa hyväksyttävää toimintasuunnitelmaa täydentävät hallituksen, toimikuntien, talousjaoksen ja muiden asiantuntijaryhmien ja vastuuhenkilöiden yksityiskohtaiset tehtävien määrittelyt, jotka sääntöjen mukaan hallitus vahvistaa vuoden alussa nimetessään avukseen edellä mainitut kokoonpanot. Vuosikello 2026 toimitetaan tämän toimintasuunnitelman oheen erikseen liiteasiakirjana.

Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry

Hallitus 27.11.2025

Esko Lotvonen, puheenjohtaja

Jorma Hovi, varapuheenjohtaja

Jorma Hämäläinen

Hanna-Maija Sandqvist

Kaija Sälevä

Sirkka Veikkolainen

Eija Virtasalo

Tuuli Murtorinne, sihteeri